

ZWERYFIKOWANA LISTA POLSKICH LEKARZY WETERYNARII ZAMORDOWANYCH W ZBRODNI KATYŃSKIEJ W 1940 ROKU

MINĘŁO JUŻ 85 LAT OD HANIEBNYCH ZBRODNI ROSJAN DOKONANYCH NA PONAD 22 TYSIĄCACH OFICERÓW POLSKICH W KATYNIU, CHARKOWIE, MIEDNOJE, CHERSONIU, KUROPATACH, BYKOWNI I INNYCH MIEJSCACH, OKREŚLONYCH MIANEM ZBRODNI KATYŃSKIEJ. PROWADZĄCY BADANIA BIOGRAFICZNE CZY BIOGRAFICZNO-NARRACYJNE POLSKICH OFICERÓW LEKARZY WETERYNARII WYDOBYTYCH Z GROBÓW, KONCENTROWALI SIĘ W PIERWSZYCH LATACH TYCH BADAŃ NAD WYSZUKANIEM I OPISANIEM WSZYSTKICH ZAMORDOWANYCH WETERYNARZY, MNIEJ INTERESOWANO SIĘ WÓWCZAS, CZY ODSZUKANI OFICEROWIE LEGITYMOWALI SIĘ DYPLOMEM UKOŃCZENIA WYŻSZEJ UCZELNI.

Włodzimierz A. Gibasiewicz

Duszniaki

Dlatego w grupie lekarzy weterynarii zamordowanych znajdują się nazwiska osób, w większości oficerów zawodowych i oficerów rezerwy, którzy ukończyli wyższe uczelnie z dyplomem lekarza, ale także studiujących weterynarię przez różne okresy. Wcześniej umieszczono także na Liście zamordowanych weterynarza, pomocnika lekarza weterynarii czy lekarza medycyny, ale związanego z uczelnią weterynaryjną (1).

Dlatego podjąłem się próby krytycznej weryfikacji publikowanych List zamordowanych lekarzy weterynarii. Poniżej przedstawiam listy wcześniejsze, opublikowane przez autora, natomiast w zakończeniu zaprezentuję ostatnią Listę z 2025 roku.

Lista nazwisk 60 lekarzy weterynarii zamordowanych w Charkowie w 1940 r. i pochowanych na cmentarzu wojskowym w Piatichatkach

1. Bańkowski Jan
2. Bąk Alojzy
3. Boguszewski Kazimierz
4. Braun Jan

5. Budny Henryk
6. Budziński Jan
7. Dampierre-Duval de Waclaw
8. Gawina Kazimierz
9. Głowacki Mieczysław Marian
10. Goćkowski Tadeusz
11. Goldberg Albert
12. Gucwa Witold Józef
13. Hellman Wilhelm
14. Hoffman Eugeniusz Ludwik
15. Janikowski Tadeusz Wiktor
16. Janowiec Andrzej Jan
17. Judycki Waclaw
18. Juraszczyk Jan - student
19. Kalman Stanisław
20. Klima-Uranowicz Mieczysław Z. J.
21. Kłosiński Edward
22. Kobyłański Jerzy Karol - student
23. Kowalewski Maksymilian
24. Kowalski Franciszek
25. Kruszka Antoni
26. Kurczyński Stefan Bolesław
27. Kwiatkowski Jerzy Cyriak
28. Linsenman Władysław Marcei
29. Liśkiewicz Wincenty
30. Ludwisiak Stanisław
31. Łabędź Maksymilian
32. Marcinek Antoni Wiktor

33. Maryjowski Józef
34. Murek Jan Alojzy
35. Niwiński Henryk
36. Polankiewicz Stefan
37. Polański Maksymilian
38. Poplewski Mieczysław - student
39. Sadlak Paweł
40. Sadowski Tadeusz
41. Samosiej Roman Marian
42. Sołtysik Stanisław Józef
43. Sosiński Stanisław
44. Spryszyński Józef Jan
45. Starega Bolesław
46. Szczęścikiewicz Aleksander Jan
47. Szkup Jan
48. Terlecki Włodzimierz
49. Urbański Jan Jerzy
50. Walkiewicz Władysław
51. Wattenberg Adolf
52. Weight Józef Teofil
53. Wietzkorn Józef
54. Witkowski Kazimierz Franciszek
55. Wolman Bernard
56. Wołoszyński Jan
57. Woźny Jerzy Tadeusz
58. Wróblewski Jan
59. Wyzina Emilian Ludwik
60. Ziarkiewicz Adam

Wśród 60 zamordowanych lekarzy weterynarii w Charkowie znaleźli się absolwenci następujących uczelni weterynaryjnych:

Akademii Weterynaryjnej / Akademii Medycyny Weterynaryjnej z Lwowa – 27 osób: Bąk A., Budziński J., Dampierre-Dival de W., Goćkowski T., Gucwa W. J., Hellman W., Hoffman E., Janikowski T., Janowiec A., Judycki W., Klima-Uranowicz M., Kłosiński E., Kowalski Fr. M., Maryjowski J., Polankiewicz S., Sadlak P., Sadowski T., Samosiej R. M., Sołtysik St., Szczęścikiewicz A., Szkup J. W., Walkiewicz Wł., Wattenberg A., Weight J. T., Weitzkorn J. Sz., Wyzina E., Ziarkiewicz A.

Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu Warszawskiego – 22+2 (studenci): Bańkowski J., Boguszewski K., Braun J. A., Budny H., Gawina K., Głowacki M. M., Kalman St., Kowalewski M. H., Kurczyński St. B., Kwiatkowski J. C., Liśkiewicz W., Ludwisiak St., Marcinek A. W., Murek J. A., Niwiński H. M., Polański M., Sosiński St. G., Spryszyński J. J., Staręga B. M., Terlecki W., Wołoszyński J., Woźny T. J. Studenci: Juraszczyk J., Poplewski M.

Instytutu Weterynaryjnego w Dorpacie – 4+1 (student): Linsenman W. M., Witkowski K. Fr., Wolman B., Wróblewski J. Student: Kobylański J.;

1 – Instytutu Weterynaryjnego w Charkowie: Łabędź M.;

1 – Akademii Medyczno-Chirurgicznej w Moskwie: Goldberg A.;

2 – Wyższej Szkoły Weterynaryjnej w Dreźnie: Kruszk A., Urbański J. J.

Wśród 60 zamordowanych znalazło się 57 z dyplomem lekarza wet. i 3 – studentów: Juraszczyk J., Poplewski M., Kobylański J.

Biogramy wymienionych studentów:

Jan Juraszczyk

Urodził się 8 grudnia 1914 r. w Ostrołęce, s. Walentego i Marianny z Kutylowskich. Absolwent gimnazjum w Ostrołęce w 1933 r. i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w 1935 r. Student III roku Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu Warszawskiego. Mieszkał w Ostrołęce. Odbił ćwiczenia rezerwistów jako dowódca plutonu ckm w 71 Pułku Piechoty (w latach 1936 i 1937). W kampanii wrześniowej ranny pod Różanem 9 września 1939 r. Osadzony w obozie w Starobielsku. Zamordowany w kwietniu 1940 r. w Charkowie. W „Charków. Księga Cmentarna” (2) podano: student weterynarii.

Kwerenda przeprowadzona w Archiwum UW. W Teczce studenta znajduje się informacja, że był: immatrykulowany na Wydziale Weterynaryjnym 5.10.1937 roku. Numer indeksu 60564. Zaliczył pierwszy rok studiów.

Mieczysław Poplewski

Urodził się 10 czerwca 1916 r. w Poznaniu, s. Konrada i Marii z Jahnów. Absolwent Gimnazjum Klasycznego w Poznaniu w 1935 r. W tym samym roku ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu. Absolwent Wydziału Weterynaryjnego Uniwersytetu Poznańskiego. (Dodam – Uniwersytet Poznański nie prowadził wydziału weterynaryjnego). Prof. Wł. Lutyński (3) pisze: „student ostatniego roku Wydziału Weterynaryjnego w Warszawie”.

Mianowany na podporucznika w 1938 r. Przydzielony do 25 Pułku Ułanów, następnie w 5 Pułku Ułanów, w którym odbył ćwiczenia rezerwistów jako dowódca plutonu. W 1939 r. w Ośrodku Zapasowym Wielkopolskiej Brygady Kawalerii. Prof. Wł. Lutyński natomiast dodaje: W kampanii wrześniowej w 7 Pułku

Strzelców Konnych – informacje żony prof. Janiny Oyrzanowskiej-Poplewskiej. W niewoli sowieckiej. Osadzony w Starobielsku i zamordowany w kwietniu 1940 r. w Charkowie (4).

Kwerenda przeprowadzona w Archiwum UW: matura w Państwowym Gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu 28.05.1935 roku. Po maturze wstąpił ochotniczo do wojska i odbył szkolenie wojskowe w Szkole Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu. Szkołę ukończył w stopniu plutonowego podchorążego (informacja w odrębnym życiorysie). Immatrykulowany na Wydziale Weterynaryjnym UW 3.10.1936 roku. Numer indeksu 49609. Zaliczył dwa lata studiów.

Jerzy Karol Kobylański (5)

Gratuluje Profesorom: L. Żwanko, D. Kibkało, J. M. Jaśkowskiemu, J. Sobolewskiemu, odszukania zamordowanego w Charkowie jeszcze jednego kolegi Jerzego Karola Kobylańskiego, którego należy uwzględnić wśród zamordowanych. Niestety nie można o nim pisać, że był lekarzem weterynarii. Jedyna pewna informacja odnośnie jego wykształcenia to biogram opracowany przez płk. Konrada Millaka, w którym czytamy: Studiował weterynarię w latach 1908-1911 (6).

W IV semestrze w Instytucie Weterynaryjnym w Dorpacie członkiem rzeczywistym korporacji Venedya był Jerzy Kobylański i wszedł do Zarządu Stowarzyszenia jako Olderman (przygotowanie kandydatów – fuksów – do wstąpienia do korporacji) (7). Według Rocznika Oficerskiego z 1923 r. w 5. Pułku Ułanów był oficer zawodowy rotmistrz Jerzy Karol Kobylański. W tym samym czasie w tym pułku starszym lekarzem weterynarii był kpt. Czesław Wikiel, a na stanowisku młodszego lekarza weterynarii był vacat. Niestety nie pracował w zawodzie, w W. P. nie był wśród lekarzy w korpusie oficerów weterynaryjnych, ale był mjr. kwatermistrzem.

Lekarz weterynarii z obozu Ostaszkowo zamordowany w Miednoje

Wacław Urbanek

Urodził się 26 marca 1914 r. w Siekierce Starej, s. Józefa i Anny z Krekorów. Świadectwo dojrzałości nr 14 uzyskał w Gimnazjum Państwowym im. Ks. A. Czartoryskiego w Puławach 29 maja 1935 r.

Na podstawie kwerendy przeprowadzonej w Archiwum UW wiemy, że w roku akademickim 1936/1937 był studentem

Wydziału Rolnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Natomiast na Wydział Weterynaryjny immatrykulowany został 19 października 1937 r. Rok później – 20 października 1938 r. miał zaliczony I rok studiów, więc w 1939 r. nie mógł być lekarzem weterynarii, co najwyżej miał dwa lata studiów weterynaryjnych.

Autorzy publikacji: Miednoje. Księga Cmentarna (2) podają jednak, że był lekarzem weterynarii.

W „Spisach lekarzy weterynaryjnych...” z 1931 i 1939 r. Waclaw Urbanek nie figuruje. W Wojsku Polskim od 20 września 1935 r. do 19 września 1936 r. Mianowany na stopień podporucznika ze starszeństwem 1 stycznia 1938 r. W 1939 r. zamieszkał w miejscowości Garbatka pow. kozienicki. Tuż przed wojną zmobilizowany do baonu Korpusu Ochrony Pogranicza „Stołpce”. Batalion w kampanii wrześniowej bronił 95 km odcinka granicy wschodniej. Wycofywał się w ogień pod naciskiem wojsk sowieckich w kierunku Nowogródka. 20 września 1939 r. został otoczony w miejscowości Wir, gdzie poddał się oddziałowi 6 Dywizji Strzeleckiej 10 Armii. Podporucznik piechoty rez. Waclaw Urbanek dostał się do niewoli sowieckiej i osadzony został w obozie w Ostaszkowie. Zamordowany w kwietniu 1940 r. w Miednoje koło Tweru (Kalinin).

Student weterynarii zamordowany w Miednoje.

Lista nazwisk lekarzy weterynarii z obozu w Kozielsku zamordowanych w Katyniu

1. Bieńko Kazimierz Ignacy
2. Błażejowski Roman
3. Budzyn Julian
4. Bulik Piotr
5. Chodorowski Bronisław
6. Czubernat Jan
7. Dębowski Jan Stefan
8. Dmitrijuk Eugeniusz
9. Drapalski Erazm Jerzy
10. Dreszler Dionizy
11. Dumania Jan
12. Dzik-Dzikowski Feliks – weterynarz
13. Fucik Alfons Michał
14. Górka Antoni
15. Grekowicz Zygmunt – student
16. Grycewicz Witold
17. Hanusiewicz Marian Aleksander
18. Jacko Karol
19. Jamro Mieczysław Rudolf
20. Jaworowski Zygmunt Wł. – student
21. Kaniewicz Stanisław
22. Kocowicz Tadeusz Szymon

23. Loba Jerzy Kazimierz – student
24. Łunkiewicz Czesław
25. Makowej Emilian
26. Maksymowicz Jarosław Bazyli
27. Matolski Leon
28. Michalski Stanisław Wojciech
29. Mikiewicz Wojciech
30. Morawski Władysław Marian
31. Mucha Adam Stefan
32. Murawski Tadeusz Bronisław
33. Mureńko Witold
34. Nowak Marian
35. Nowicki Bogumił Dionizy
36. Orlikowski Czesław Józef
37. Orłowski Kazimierz s. Bolesława
38. Orłowski Kazimierz s. Stanisława – student, I rok UW
39. Ozga Tadeusz Michał
40. Perednia Jerzy Marian
41. Perepeliński Eugeniusz Jarosław
42. Perkowski Hipolit
43. Pielok Augustyn
44. Pikulski Aleksander
45. Piskozub Antoni
46. Pitera Jan
47. Press Dawid
48. Radomski Sylwester
49. Saenger Franciszek Teodor
50. Schwarz Klaudiusz Wilhelm
51. Sikorski Henryk – lekarz medycyny
52. Słoniowski Wincenty
53. Sokołowski Kazimierz
54. Struziak Franciszek – pomoc. lek. wet.
55. Szczeciński Kazimierz J. – student UW
56. Szpak Stanisław Leszek
57. Ścisłowski Kazimierz
58. Zamojski Jan Stanisław
59. Zborowski Zdzisław Stefan
60. Zenker Jan
61. Ziemecki Albi

Wśród 61 zamordowanych lekarzy weterynarii odnotowaliśmy absolwentów następujących uczelni:

35+1 – absolwentów **Akademii Weterynaryjnej/Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie**: J. Budzyn, P. Bulik, B. Chodorowski, J. Czubernat, J. S. Dębowski, E. J. Drapalski, A. M. Fucik, M. A. Hanusiewicz, K. Jacko, M. R. Jamro, St. Kaniewicz, T. S. Kocowicz, E. Makowej, J. B. Maksymowicz, L. Matolski, S. W. Michalski, W. Mikiewicz, W. M. Morawski, A. S. Mucha, T. B. Murawski, W. Mureńko, M. Nowak, T. M. Ozga, E. J. Perepeliński, H. Perkowski, A. Piskozub, J. Pitera, D. Press, S. Radomski, K. W. Schwarz, W. Słoniowski, St. L. Szpak, J. St. Zamojski, Z. S. Zborowski, J. Zenker. **Student**: Z. W. Jaworowski. **12+4** – ukończyło **Wydział Weterynaryjny Uniwersytetu Warszawskiego**: K. I. Bieńko, R. Błażejowski, E. Dmitri-

juk, J. Dumania, B. D. Nowicki, C. J. Orlikowski, K. Orłowski, J. M. Perednia, A. Pikulski, K. Sokołowski, K. Ścisłowski, A. Ziemecki. **Studenci 4**: Kazimierz Orłowski s. Stanisława, K. J. Szczeciński, Z. Grekowicz i J. K. Loba.

2 – lekarzy ukończyło **Wyższą Szkołę Weterynaryjną w Berlinie**: D. Dreszler, A. Pielok;

2 – po **Instytucie w Nowoczerkasku**: W. Grycewicz, C. Łunkiewicz;

1 – lekarz po **Akademii Weterynaryjnej w Wiedniu**: A. Górka;

1 – ukończył **Uniwersytet w Giessen**: F. T. Saenger;

1 – lekarz medycyny ukończył **Uniwersytet Wrocławski** – profesor na wydziale wet. w Warszawie – Henryk Sikorski;

1 – pracował jako pomocnik lekarza weterynarii – Franciszek Struziak;

1 – nazywany weterynarzem i prawdopodobnie nie ukończył żadnej uczelni – Feliks Dzik-Dzikowski.

Wśród 61 zamordowanych lekarzy weterynarii sensu stricto mamy więc 53 zamordowanych lekarzy weterynarii i 1 – lek. medycyny z wydz. wet., 5 – studentów weterynarii, 1 – pomocnika weterynarza i 1 – nazwanego weterynarzem.

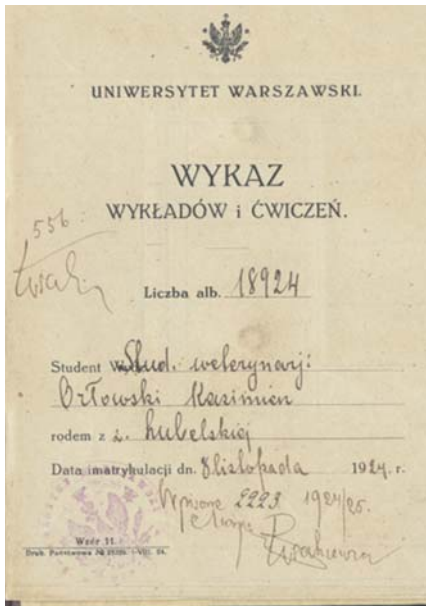
Biogramy osób nie będących lekarzami weterynarii: K. Orłowski s. Stanisława, Z. W. Jaworowski, K. J. Szczeciński, Z. Grekowicz, J. K. Loba, H. Sikorski, F. Dzik-Dzikowski, Fr. Struziak.

Kazimierz Władysław M. Orłowski s. Stanisława

ARCHIWUM UW

Biogram osoby stwierdzonej podczas kwerendy w Archiwum UW, która studiowała weterynarię na Uniwersytecie Warszawskim (czyli jest związana z we-

Indeks K. Orłowskiego – student wet.

teryriarją), ale nie ukończyła tego wydziału. Mowa o Kazimierzu Orłowskim s. Stanisława. Dodaję imię ojca, gdyż na Liście katyńskiej znajduje się już lekarz weterynarii Kazimierz Orłowski, ale s. Bolesława. Ten student jest także na Liście Katyńskiej, ale jako prawnik.

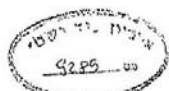
Urodził się 7 sierpnia 1904 r. w Krasnymstawie na ziemi lubelskiej, syn Stanisława Franciszka Jakuba – adwokata i matki – Romany? Marii Franciszki z Dytrych. Odczyt panińskiego nazwiska budzi wątpliwości. Maturę zdał w Gimnazjum Koedukacyjnym w Lubartowie 28 maja 1924 roku. Immatrykulowany na Wydz. Weterynaryjnym UW 8 listopada 1924 roku. Świadectwo wystąpienia z uczelni z 5 grudnia 1924 r. odebrał w październiku 1925 r.

Okazuje się, że był studentem weterynarii przez jeden semestr, a może jeden rok? Immatrykulowany 8 listopada 1924 r. Świadectwo wystąpienie odebrał 16 października 1925 r.

Dalsze informacje znalazłem w opracowaniu Memoriału (8): Orłowski Kazimierz Władysław Marian s. Stanisława i Marii. Urodził się w 1904 r. w Krasnymstawie, woj. lubelskie. Sędzia, zwolniony z czynnej służby wojskowej. Mieszkał w Zamościu, woj. lubelskie. Od kwietnia 1940 r. przebywał w obozie jenieckim w Kozielsku. Wysłany 03-05 kwietnia 1940 na rozkaz szefa UNKWD w obwodzie smoleńskim (nienumerowany wykaz instrukcji wysłanych do obozu 03.04.1940). Rozstrzelany między 04-07 kwietnia 1940.

Jest to kolejna ofiara zamordowana w Katyniu, a związana ze społecznością weterynaryjną.

Koziełsk		Data urod.		04/123-4		Lista	
Nazwisko	Imię	Imię ojca	Data urod.	stop. wojsk.	zawód	nr	uwagi
Baltaban	Karol	Teodor	1891	ppor.	lekarz	036/1	W-wa
Brenstein	Fajwel vel Fajwik	Jakub				036/1	
Berwinerblau	Leopold	Isaak	1901			036/1	kielce
Birnbaum	Chajcyst	Atlesy	1889	por.	lekarz	036/1	W-wa
Brandmeyer	Herwin	Zygmunt	1896	ppor.	lekarz	036/1	W-wa
Czarski	Benedykt	Emanuel	1887	kapł.	lekarz	036/1	W-wa
Dawer	Isaak	Wolf	1905	opor.		036/1	
Bumbel	Abram Antoni	Chajcyst	1892	ppor.	lekarz	036/1	W-wa
Czajbaum	Lewer Hosiak	Szmul	1906	ppor.	lekarz	036/1	W-wa
Cornakow	Leon	Jakub	1894	por.	prof. g.	036/1	W-wa
Dzikowski	Feliks	Teodor	1898	ppor.	lekarz	036/1	W-wa
Dziak	Franciszek	Isaak	1895	ppor.		036/1	
Edelman	Bernard	Isaak	1887	por.	lekarz	036/1	W-wa
Engel	Abram Adolf	Isaak	1886	kapł.	lekarz	036/1	W-wa
Engel	Nikodem	Abram	1908	opor.		036/1	
Engel kreis	Wilhelm	Ursian	1895	por.	lekarz	036/1	W-wa
Epstein	Wlasy	Franciszek	1883	kapł.	lekarz	036/1	W-wa
Familier	Leon	Abram	1888	kapł.	lekarz	036/1	W-wa
Feinberg	Nikodem Stefan	Isaak	1899	ppor.	lekarz	036/1	W-wa
Fersht	Samuel	Jakub	1892	por.	lekarz	036/1	W-wa
Falko	Aleksander	Wlasy	1914	ppor.	lekarz	036/1	W-wa
Fleisler	Josyf Julia	Alter	1893	kapł.	lekarz	036/1	W-wa
Finkelkraut	Josyf Isidor	Adolf	1892	ppor.	lekarz	036/1	W-wa
Frenkel	Isaak Josyf	Samuel	1904	por.	lekarz	036/1	W-wa
Frenkel	Henryk	Jakub	1900	por.	lekarz	036/1	W-wa
Freund	Wlasy	Bernard	1900	ppor.	lekarz	036/1	W-wa
Fridzon	Jakub	Abram	1904	ppor.	lekarz	036/1	W-wa
Frym	Henryk	Wlasy	1890	por.	lekarz	036/1	W-wa
Fryszberg	Adam	Wlasy	1882	kapł.	lekarz	036/1	W-wa

Lista zamordowanych oficerów Żydów w Katyniu – Archiwum Yad Vashem.

Feliks (Fajwel) Dzik-Dzikowski

Urodził się 10 marca 1898 r. w Warszawie, s. Józefa i Eugenii z Solarzów. Ukończył Szkołę Handlową w Warszawie. Od listopada 1918 r. w Wojsku Polskim. Uczestnik wojny polsko-bolszewickiej 1920 r. W 1921 r. zwolniony z wojska w celu odbycia studiów weterynaryjnych. Prawdopodobnie żadnych studiów weterynaryjnych nie ukończył? Potwierdzeniem tego jest dopisek „weterynarz” w rubryce zawód w Liście zamordowanych z Archiwum Yad Vashem. Przy pozostałych nazwiskach dodano: lekarz.

W 1929 r. ukończył natomiast kurs w Batalionie Podchorążych Rezerwy Piechoty w Tomaszowie Mazowieckim. Podporucznik rez. piechoty. Prawdopo-

dobnie lekarz wet. – czytamy w „Katyn. Księga Cmentarna” (9). Odznaczony Krzyżem Frontu Litewsko-Białoruskiego, Medalem Pamiętkowym za Wojnę 1918-1921. Żonaty – dwoje dzieci – Eugenia i Edward.

Według publikacji Memoriał (8) od 19 października 1939 r. przebywał w obozie jenieckim w Rarańcy, 1 listopada 1939 r. przybył do obozu w Kozielsku, 19-21 kwietnia 1940 r. został wysłany na rozkaz szefa UNKWD obwodu smoleńskiego (lista-zaproszenie nr 036/1 z 16.04.1940 r.) do Katynia i rozstrzelany w dniach 20-22 kwietnia 1940 r. Pojawia się dodatkowa informacja: w 1934 r. podporucznik rezerwy służby uzbrojenia, przydzielony do rezer-

wy oficerów 4. dywizji uzbrojenia (Łęczycą, woj. łódzkie), zarejestrowany w PKU Warszawa Miasto III.

Osadzony w Kozielsku. Na liście wywózkowej NKWD z 17 kwietnia 1940 r. i zamordowany w Katyniu.

Prof. Wł. Lutyński w „Liście lekarzy weterynarii jeńców...” podaje także dwuczłonowe nazwisko: Dzik-Dzikowski Fajwel Feliks oraz informację: W materiałach weterynaryjnych brak danych co do jego studiów i pracy. I dalej w art. „Polscy lekarze weterynarii pochowani na Cmentarzu Wojskowym w Katyniu (10)”: Dzik Feliks vel Feiwel – ze wszystkich źródeł wynika, że jego status w zawodzie i poziom wykształcenia (lekarz wet., absolwent?) nie jest jasny.

Natomiast na „Liście Katyńskiej i Ukraińskiej Liście Katyńskiej” Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa czytamy: Ppor. Feliks Fajwel DZIK, ur. 1898-03-10, miejsce urodzenia: Warszawa, lek. wet., 30 pp, zm. 1940, Katyń.

W Centralnej Bazie Danych Nazwisk Ofiar Shoah (11) znajduje się reprodukcja listy Żydów oficerów WP zamordowanych w Katyniu 1940 r. Czytamy w poz. 12: Dzik-Dzikowski Feliks Fajwel, s. Józefa, rok urodzenia 1898, stopień wojskowy – ppor. r., zawód – weterynarz i dopisek – 036/17.40/55.

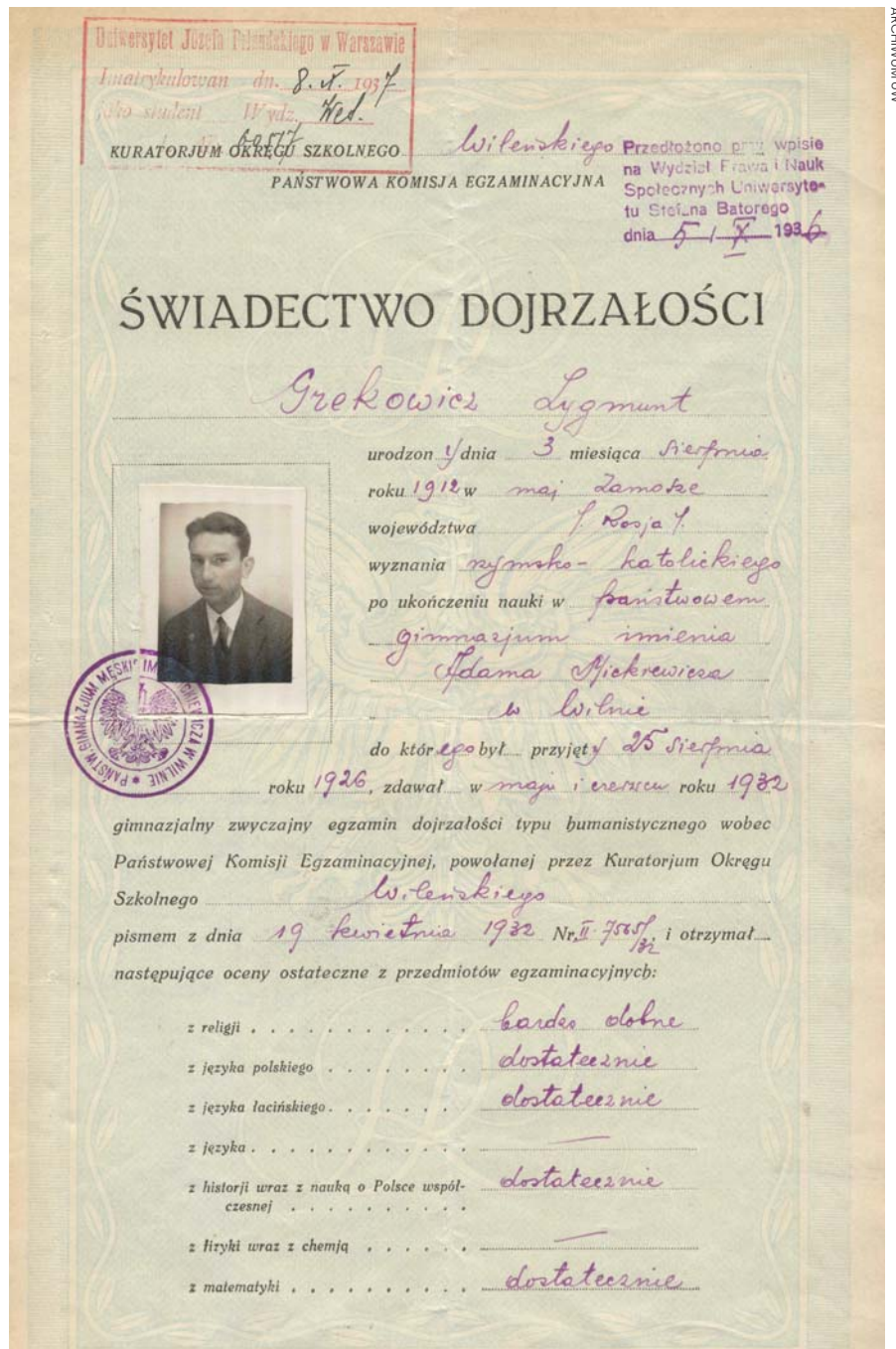
Grekowicz Zygmunt

Z. Grekowicz – Katyń. Księga Cmentarna.

Urodził się 3 sierpnia 1912 r. w majątku Zamorze w ziemi Mińskiej (Rosja), s. Józefa i Petroneli z Mikoszków. Ukończył Gimnazjum im. A. Mickiewicza w Wilnie.

Maturę zdał 6 czerwca 1932 r. Immatrykulowany na Wydziale Weterynaryjnym 18.10.1937 roku; studiował tylko jeden semestr – informacja podczas kwerendy w Archiwum UW. Absolwent

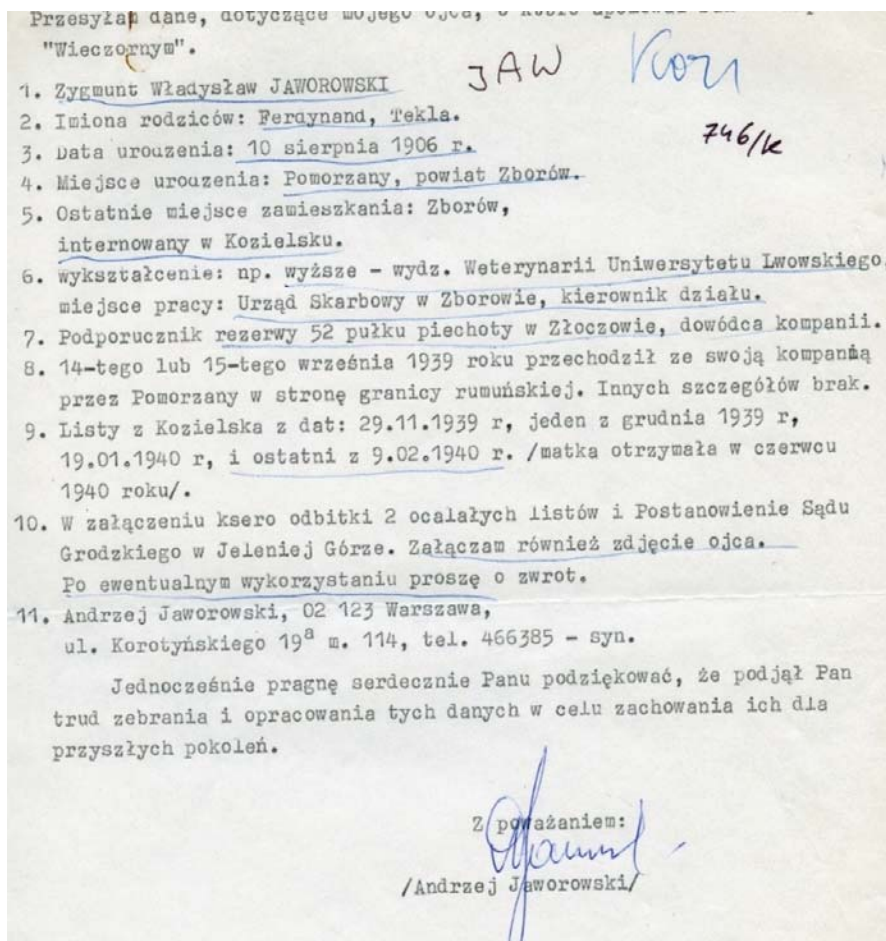

Dokument z Archiwum UW.

Uniwersytetu Stefana Batorego w 1937 r. – prawnik. W latach 1937–1939 student weterynarii na Uniwersytecie Warszawskim. W 1934 r. ukończył kurs podchorążych w 77 Pułku Piechoty w Lidzie. W 1935 i 1937 r. odbył ćwiczenia rezerwy w 86 Pułku Piechoty. Dowódca kompanii por. Gregorowicz pisał o nim: inteligentny, lojalny, sumienny, pracowity. Towarzyski. Wyrobi się na dobrego oficera rezerwy”. 1 stycznia 1938 r. mianowany na stopień podporucznika. Ziemianin, zamieszkały w Wilnie przy ul. Zamkowej i w majątku Korweliszki k. Niemenczyna. Żonaty z Heleną z Matuszewskich – bez dzieci. W biogramie (J. S. R.) w Woj-

skowym Przeglądzie Historycznym 1/2, 383, 1989 – Epitafia katyńskie – podano, że mieli syna. W kampanii wrześniowej w 42 Pułku Piechoty (9). Osadzony w obozie w Kozielsku. Według publikacji Memoriał (8) w Kozielsku od kwietnia 1940 r. i rozstrzelany pomiędzy 4–7 kwietniem 1940 r. Na liście wywózkowej NKWD z 5 kwietnia 1940 r. Zamordowany w Katyniu.

W wspomnianych powyżej „Epitafiach” czytamy także: „z relacji jakie przekazał żonie ppor. Grekowicza nieznanymi polski wojskowy, wynika, że widziano Go w Wilnie po 19 września, gdy byli tam już Rosjanie. 23 września został wywieziony

Skan wiadomości, jaką dysponowali autorzy opracowujący biogram Zygmunta Wł. Jaworowskiego w Muzeum Katyńskim.

z wileńskiego dworca kolejowego do Ostaszkowa, a po selekcji oficerów – do Kozielska; tę ostatnią informację potwierdza list z listopada 1939 r.”.

Jaworowski Zygmunt Władysław

Z. Jaworowski – Katyń. Księga Cmentarna.

Urodził się 10 sierpnia 1906 w Pomorzanych, woj. tarnopolskie, s. Ferdynanda i Tekli z Anklewiczów. Ukończył Akade-

mię Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie, otrzymując dyplom lekarza weterynaryjnego. Podporucznik rez. – mianowany 1 stycznia 1930 r. Pracownik Urzędu Skarbowego w Zborowie w woj. białostockim – kierownik działu. W kampanii wrześniowej był dowódcą kompanii w 52 Pułku Piechoty w 12 Dywizji Piechoty wchodzącej w skład Armii Prusy. Żonaty – miał syna Andrzeja. Osadzony w obozie w Kozielsku. Na liście wywózkowej NKWD – 040/3 z 20 kwietnia 1940 r. Zamordowany w kwietniu 1940 r. w Katyniu (9).

Drugi biogram ze strony www.ogrodywspomnien.pl: Podporucznik rezerwy Zygmunt Władysław Jaworowski syn Ferdynanda i Tekli z Anklewiczów, urodzony 10 sierpień 1906 w Pomorzanych, województwo tarnopolskie. Absolwent Wydziału Weterynarii Uniwersytetu Jana Kazimierza i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Gródku Jagiellońskim (1928). Ppor. mianowany ze starsz. 1 I 1930, przydzielony do 52 pułku piechoty. Kierownik działu w Urzędzie Skarbowym w Zborowie. Żonaty, miał syna Andrzeja.

Możliwe, że nazwisko wymienionego trzeba będzie usunąć z list lekarzy wete-

rynarii zamordowanych w zbrodni katyńskiej. Dzisiaj możemy już zauważyć, że nie studiował na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu Warszawskiego.

Z Muzeum Katyńskiego otrzymałem skan wiadomości, jaką dysponowali autorzy opracowujący biogram Zygmunta Wł. Jaworowskiego (zdjęcie obok).

Na zadane pytania odpowiedziało: Wojskowe Biuro Historyczne. W przesłanym liście podpisanym przez p. kierownik Patrycję Kaczmarską: W odpowiedzi na wniosek z dnia 9 marca 2023 r. uprzejmie informuję, że w aktach personalnych Zygmunta Jaworowskiego s. Ferdynanda, ur. 10.08.1906 r. (sygn. AP 2217) nie odnaleziono informacji potwierdzającej wykształcenie medyczne. Jedyną informacją dotyczącą wykształcenia jest zapis w wyciągu ewidencyjnego datowany na grudzień 1930 r. „zawód cywilny – uczeń student” (...).

Po nawiązaniu kontaktu z synem, p. Andrzejem Jaworowskim i przeprowadzeniu rozmowy telefonicznej mogę dzisiaj napisać, że Ojciec p. Andrzeja studiował weterynarię we Lwowie, jednakże jej nie ukończył. Nie można więc pisać, że był lekarzem weterynarii.

W publikacji Memoriału (8) czytam: W kwietniu 1940 r. przebywał w obozie jenieckim w Kozielsku. 22 kwietnia 1940 przekazany do dyspozycji szefa UNKWD w obwodzie smoleńskim (lista-zalecenie nr 040/3 z 20.04.1940). Rozstrzelany w okresie 23-24 kwietnia 1940 r. (...). Jaworowski S.F. według stanu na dzień 27.11.1940 r. jego akta znajdują się w 1 oddziale specjalnym NKWD ZSRR (informacja UPW w związku z otrzymaniem listów adresowanych do oficerów „byłej armii polskiej” od nadawców z Ukraińskiej SRR).

Loba Jerzy Kazimierz

ARCHIWUM UW

Urodził się 21 stycznia 1912 r. w Łodzi, s. Stanisława i Jadwigi z Laferskich. Świadectwo dojrzałości nr 18 otrzymał w Społecznym Polskim Gimnazjum Męskim w Łodzi 17 czerwca 1933 r. Studiował początkowo na Wydziale Rolno-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego. Student weterynarii na Uniwersytecie Warszawskim. W teczce osobowej (12) studenta znajdujemy informację, że zapisał się na Wydział Weterynaryjny UW 19 października 1935 r., a po trzech latach nauki – 25 października 1938 r. zaliczył dopiero II rok studiów. Podporucznik rez. – mianowany 1 stycznia 1937 r. Mieszkaniec Łodzi. Uczestnik kampanii wrześniowej 1939 r. w 25 Pułku Piechoty.

Osadzony w obozie w Kozielsku. Na liście wywózowej NKWD – 029/5 z kwietnia 1940 r. Zamordowany w Katyniu (9). Według publikacji Memoriał (8): od 25 grudnia 1939 r. przebywał w obozie jenieckim w Kozielsku, w dniach 15-17 kwietnia 1940 r. został wysłany na rozkaz szefa UNKWD w obwodzie smoleńskim (lista – nr 029/5 z 13.04.1940 r.) i rozstrzelany w dniach 16-19 kwietnia 1940 r.

W trakcie ekshumacji (13) w lipcu 1943 r. w Lesie Katyńskim zwłoki opisane pod numerem AM 1164: Lobża Jerzy, Kazimierz, porucznik. Przy zwłokach znaleziono część pierwszej dowodu osobistego oraz karty pocztowe.

Sikorski Henryk

H. Sikorski – Katyń. Księga Cmentarna.

Wymieniam lekarza medycyny w grupie lekarzy weterynarii zamordowanych w Katyniu, gdyż od 1936 r. związany był z Wydziałem Weterynaryjnym UW jako docent – prowadził wykłady i ćwiczenia z farmakodynamiki. W 1937 r. objął wykłady zlecone z farmakologii i toksykologii oraz receptury na Wydziale Wete-

rynaryjnym UW (14). W 1938 r. był administratorem Zakładu Farmakologicznego UW, a w 1939 r. mianowany na profesora i został kierownikiem Zakładu Farmakologii Wydziału Wet. UW (15).

Urodził się 16 grudnia 1892 r. w Borkach – dane z metryki urodzenia. Natomiast w odrębnym życiorysie napisał, że urodził się 14 grudnia 1892 r. w Ostrzeszowie. Syn Lucjana – lekarza i matki Walerii z Brunschów. Od 1913 roku studiował medycynę we Wrocławiu. W 1920 roku uzyskał tytuł doktora nauk medycznych. W 1921 roku dyplom ten został nostryfikowany na UW jako równorzędny pod względem praktyki lekarskiej na obszarze Państwa Polskiego. Są to informacje z teczki nostryfikacyjnej.

Świadectwo dojrzałości otrzymał w 1913 roku w Gimnazjum Męskim w Ostrowie Wlkp. Dyplom lekarza medycyny odebrał w 1920 r. na Uniwersytecie Wrocławskim i w tym samym roku dyplom doktora nauk medycznych. Porucznik Wojska Polskiego – mianowany 1 czerwca 1919 roku. Nauczyciel akademicki na Wydziale Lekarskim UW. Od 1937 r. prof. nadzwyczajny farmakologii na Wydziale Weterynaryjnym Uniwersytetu Warszawskiego. Zmobilizowany do 1 Szpitala Okręgowego w Warszawie. Osadzony w obozie w Kozielsku (3). Na liście wywózkowej NKWD – 032/1 z 14 kwietnia 1940 r. Zamordowany w Katyniu w kwietniu 1940 r. (9).

W publikacji Memoriał czytamy (8): W grudniu 1939 r. przebywał w obozie jenieckim w Kozielsku. W dniach 15-17 kwietnia 1940 przekazany do dyspozycji szefa NKWD w obwodzie smoleńskim (lista-zalecenie nr 032/1 z dnia 14.04.1940). Rozstrzelany w okresie 16-19 kwietnia 1940.

Podczas ekshumacji (13) zwłok w Lesie Katyńskim w 1943 r. zarejestrowany pod numerem 1154. Przy zwłokach znaleziono: oficerską książeczkę wojskową, dowód osobisty, świadectwo szczepienia nr 73, kartkę i list.

Franciszek Struziak

Urodził się 20 listopada 1902 r. w Mędrzechowie, pow. dąbrowski, s. Jana. Do 1923 r. pomocnik lekarza weterynarii. Później wcielony do służby czynnej do 9 Pułku Ułanów. Zawodowy podoficer san.-wet. 6 października mianowany na plutonowego i jako wachmistrz przeniesiony do Centrum Wyszkożenia Kawalerii (9). Osadzony w obozie w Kozielsku. Na liście wywózkowej NKWD z 16 kwietnia 1940 r. Zamordowany w Katyniu.

W materiałach Amtliches Material zum Massenmord von KATYN (Berlin, 1943) figuruje w poz. 808 jako oficer.

W publikacji Memoriał czytamy (8): W kwietniu 1940 r. przebywał w obozie jenieckim w Kozielsku. W dniach 19-21 kwietnia 1940 przekazany do dyspozycji szefa UNKWD w obwodzie smoleńskim (lista-zalecenie nr 036/4 z dnia 16.04.1940). Rozstrzelany w okresie 20-22 kwietnia 1940.

Kolejna informacja ze strony dr Krzysztofa Struziaka: Franciszek Struziak s. Jana (ur. 20 XI 1902 w Mędrzechowie), do 1923 r. był pomocnikiem lekarza weterynarii, po czym został wcielony do służby czynnej w 9 pułku ułanów utworzonym w 1921 r. W dn. 6 X 1938 r. mianowany do stopnia plutonowego, a już jako wachmistrz przeniesiony do Centrum Wyszkożenia Kawalerii w Grudziądzu (16). Odznaczony brązowym Krzyżem Zasługi.

Kazimierz Julian Szczeciński

K. Szczeciński – Katyń. Księga Cmentarna.

Urodził się 26 maja 1912 r. w Jędrzejowie, s. Karola i Marii z Ćwiklińskich. Ojciec piekarz. Mieszkali w Jędrzejowie przy ul. Kolejowej 25. Szkołę podstawową ukończył w Jędrzejowie. Świadectwo dojrzałości uzyskał w Gimnazjum Koedukacyjnym Magistratu m. Jędrzejowa w 1933 r. Po maturze skierowany na kurs podchorążych 4 Pułku Piechoty Leg. W 1935 r. został podporucznikiem rezerwy. Od 19 października 1935 r. student Wydziału Weterynaryjnego UW. W dniu 15 lutego 1937 r. na mocy wyroku Komisji Dyscyplinarnej UW zawieszony w prawach studenta w roku akademickim 1936/1937 za udział w zajęciach na UW w dniach 23-25 listopada 1936 r. (inf. od K. Pileckiego – Dyrektora Archiwum UW). W 1939 r. był jeszcze studen-

tem Wydziału Weterynaryjnego UW (12). Zmobilizowany do 4 Pułku Piechoty Leg. Uczestniczył w wojnie obronnej. W niewoli sowieckiej. Osadzony w Kozielski i zamordowany przez NKWD w kwietniu 1940 r. w Katyniu (17, 9).

W publikacji Memoriału (8) czytam: Kawaler. W kwietniu 1940 r. przebywał w obozie jenieckim w Kozielsku. W dniach 11-12 kwietnia 1940 przekazany do dyspozycji szefa NKWD w obwodzie smoleńskim (lista-zalecenie nr 025/3 z dnia 09.04.1940). Rozstrzelany w okresie 13-14 kwietnia 1940 r. (...). Kazimierz, figuruje pod adresem „Wierzbnik Kościelna 23 a” (m. Wierzbnik, powiat kielecki, ul. Kościelna 23 a) oraz adnotacją „Stud. SGGW” (student Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie) w notatkach ma nieopisaną część listu znalezione przy szczątkach Władysława Cekota (pakiet 0729-02).

Podsumowując niniejsze dociekania można powiedzieć, że w zbrodni katyńskiej zamordowanych zostało 110 lekarzy weterynarii: 53 – lekarzy zamordowano w Katyniu, 57 – w Charkowie.

Pozostałe osoby są to osoby związane z weterynarią, ale nie będące lekarzami weterynarii – 9 studentów weterynarii (5 – w Katyniu, 1 – Miednoje, 3 – Charków), 1 – lekarz medycyny pracujący na wydziale weterynaryjnym, 1 – pomocnik lekarza wet., 1 – nazwany weterynarzem. Łącznie 12 osób.

Dzisiaj możemy mówić, że Rosjanie w Zbrodni Katyńskiej zamordowali 110 lekarzy weterynarii i 12 osób związanych z weterynarią.

Lista lekarzy weterynarii zamordowanych w Zbrodni Katyńskiej

1. Bańkowski Jan
2. Bąk Alojzy
3. Bieńko Kazimierz Ignacy
4. Błażejowski Roman
5. Boguszewski Kazimierz
6. Braun Jan
7. Budny Henryk
8. Budziński Jan
9. Budzyn Julian
10. Bulik Piotr
11. Chodorowski Bronisław
12. Czubernat Jan
13. Dampierre-Duval de Waclaw
14. Dębowski Jan Stefan
15. Dmitrijuk Eugeniusz
16. Drapalski Erazm Jerzy
17. Dreszler Dionizy
18. Dumania Jan
19. Fucik Alfons Michał

20. Gawina Kazimierz
21. Głowacki Mieczysław Marian
22. Goćkowski Tadeusz
23. Goldberg Albert
24. Górka Antoni
25. Grycewicz Witold
26. Gucwa Witold Józef
27. Hanusiewicz Marian Aleksander
28. Hellman Wilhelm
29. Hoffman Eugeniusz Ludwik
30. Jacko Karol
31. Jamro Mieczysław Rudolf
32. Janikowski Tadeusz Wiktor
33. Janowiec Andrzej Jan
34. Judycki Waclaw
35. Kalman Stanisław
36. Kaniewicz Stanisław
37. Klima-Uranowicz Mieczysław Z. J.
38. Kłosiński Edward
39. Kocowicz Tadeusz Szymon
40. Kowalewski Maksymilian
41. Kowalski Franciszek
42. Kruszka Antoni
43. Kurczyński Stefan Bolesław
44. Kwiatkowski Jerzy Cyriak
45. Linsenman Władysław Marceli
46. Liśkiewicz Wincenty
47. Ludwisiak Stanisław
48. Łabędź Maksymilian
49. Łunkiewicz Czesław
50. Makowej Emilian
51. Maksymowicz Jarosław Bazyli
52. Marcinek Antoni Wiktor
53. Maryjowski Józef
54. Matolski Leon
55. Michalski Stanisław Wojciech
56. Mikiewicz Wojciech
57. Morawski Władysław Marian
58. Mucha Adam Stefan
59. Murawski Tadeusz Bronisław
60. Murek Jan Alojzy
61. Mureńko Witold
62. Niwiński Henryk
63. Nowak Marian
64. Nowicki Bogumił Dionizy
65. Orlikowski Czesław Józef
66. Orłowski Kazimierz s. Bolesława
67. Ozga Tadeusz Michał
68. Perednia Jerzy Marian
69. Perepeliński Eugeniusz Jarosław
70. Perkowski Hipolit
71. Pielok Augustyn
72. Pikulski Aleksander
73. Piskozub Antoni
74. Pitera Jan
75. Polankiewicz Stefan
76. Polański Maksymilian
77. Press Dawid
78. Radomski Sylwester
79. Sadlak Paweł
80. Saenger Franciszek Teodor
81. Sadowski Tadeusz
82. Samosiej Roman Marian

83. Schwarz Klaudiusz Wilhelm
84. Słoniowski Wincenty
85. Sokołowski Kazimierz
86. Sołtysik Stanisław Józef
87. Sosiński Stanisław
88. Spryszyński Józef Jan
89. Staręga Bolesław
90. Szczęcickiewicz Aleksander Jan
91. Szkup Jan
92. Szpak Stanisław Leszek
93. Ścislewski Kazimierz
94. Terlecki Włodzimierz
95. Urbański Jan Jerzy
96. Walkiewicz Władysław
97. Wattenberg Adolf
98. Weight Józef Teofil
99. Wietzkorn Józef
100. Witkowski Kazimierz Franciszek
101. Wolman Bernard
102. Wołoszyński Jan
103. Woźny Jerzy Tadeusz
104. Wróblewski Jan
105. Wyzina Emilian Ludwik
106. Zamojski Jan Stanisław
107. Zborowski Zdzisław Stefan
108. Zenker Jan
109. Ziarkiewicz Adam
110. Ziemecki Albin ●

Piśmiennictwo

1. Gibasiewicz W. A.: O wolność Polski. Lekarze zwierząt. Zginęli za Ojczyznę. T. 2, Wyd. Ridero, Kraków 2021.
2. Praca zbiorowa. Miednoje. Księga Cmentarna Polskiego Cmentarza Wojennego. Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Warszawa 2006, T. 2, 958.
3. Lutyński W.: Lista lekarzy weterynarii jeńców obozów w Kozielsku i Starobielsku zamordowanych w Katyniu i Charkowie. Warszawa 1998.
4. Praca zbiorowa. Charków. Księga Cmentarna, 428, 958.
5. Żwanko L., Kibkało D., Jaśkowski J. M., Sobolewski J.: Polscy lekarze weterynarii – ofiary zbrodni katyńskiej: martyrologium Polskiego Cmentarza Wojennego w Charkowie. „Medycyna Weter.”, 2023, 79 (1), 49–56.
6. Millak K.: Słownik biograficzny polskich lekarzy weterynaryjnych 1394–1918. Wyd. PWRIL 1960–1963, 97.
7. Sprawozdanie z sześcioletniej działalności Korporacji Venedya, Wilno 1918.
8. Zespół pod kierunkiem A. B. Rogińskiego, Zabici w Katyniu. Księga Pamięci polskich jeńców wojennych. Wyd. Memoriał, Moskwa 2015 (w języku rosyjskim).
9. Praca zbiorowa. Katyń. Księga Cmentarna Polskiego Cmentarza Wojennego, s. 128, 233, 352, 563, 609, 610.
10. Lutyński W.: Polscy lekarze weterynarii pochowani na Cmentarzu Wojskowym w Katyniu. „Życie Weterynaryjne” 2001, 76 (2), 108.
11. Centralna Baza Danych Nazwisk Ofiar Shoah, Yad Vashem, Jerozolima (dostęp 10.03.2010).
12. Tezka studenta – Archiwum UW.
13. Amtliches Material zum Massenmord von KATYN, Berlin 1943, 198.
14. Millak K.: Uczelnia Weterynaryjna w Warszawie 1840/1965. Wyd. PWRIL 1965, 192.
15. Gliński J. B.: Słownik biograficzny lekarzy i farmaceutów ofiar drugiej wojny światowej. Wyd. Naczelna Rada Lekarska, Warszawa 1999, 413.
16. Krzysztof Struziak – mędrzechowskie drogi do wolności pomnik ofiar wojen i walk o granice Rzeczypospolitej (1914–1920, 1939–1945).
17. Banaśkiewicz J.: Spis Kielczan zamordowanych w Katyniu, 2005, 9.

Włodzimierz A. Gibasiewicz, e-mail: gibvet@onet.eu